

sydost, löper vägen nästan i norr och söder. De skilda landsdelarne i Montenegro synes benämnas efter bergsplataerna. Sådane äro Kutsch, Piperi, Bjelapsvlitsch, hvilkas mellanliggande dalar sammanlöpa i den skildrade gränstrakten, och hvilka man i berättelserna om de anförda striderna sett nämnda.

10 Sedan Muktar Pascha blifvit instängd i Trebinje, begaf sig furst Nikita med hälften af sin styrka mot den hotade södra gränsen. Detta hade till följd, att några sammanskrapade turkiska bataljoner kunde från Mostar öfver Stolacz framtränga till Muktars undsättande. Nu har en större styrka tillkommit från Serajevo af de öfver Sienitza
 20 erhållna förstärkningarne. Härigenom har Muktar Pascha satts i stånd att med en mindre styrka infalla i nordvestra hörnet af Montenegro. Turkarne besitta nemligen söder om Trebinje en landsträcka, som kilformigt intränger i det österrikiska kustlandet norr om Cattaro viken. En del af denna kil gränsar mot öster till Montenegro, och det är på denna gräns anfallet synes hafva skett. Af härtills ingångna underrättelser synes fråga vara endast om ett vanligt plundringståg. Och då furst Nikita, hvars bistånd på södra gränsen genom der vunna segrar blef obehöfligt, står vid Danilovgrad, torde ingen större fara ännu hota det lilla berglandet.

Af allt det anförda framgår, att de små furstendömenas härar allt ännu stå stridsfärdiga vid gränserna. Berättelser af fredsmilitärer, sådane som den af Times' korrespondent, rörande striden utanför Alexinatzen den 3 september förtjena föga uppmärksamhet. Denne tog sjelf till fötters och tror ännu i Belgrad, att Tjchernajeff följt honom i hälarne. Ihågkommer man, att Servien har endast 1 400 000 invånare, så kan man icke neka detta folk sin beundran, äfven om dess 8 dagar årligen öfvade miliser, med landtmän och borgare till officerare, icke alltid
 30 hållit stånd mot turkarnes reguliera, enligt samstämmande vittnesbörd väl öfvade och väl beväpnade soldater. Och en god del af denna beundran måste falla på den entusiastiska öfverbefälhafvaren, hvilken hvarje motgång funnit lika modig och rådig i försvaret mot öfvermakten. Det är en sådan ställning, som rätt pröfvar härförarens duglighet.

Montenegrinerna åter synas hafva sin egna krigsföring. I fåfanga försök inlåta de sig icke. De afvakta tillfället; men då är också deras tillvägagående förfärligt. När man läser, att hela deras artilleri utgöres af 4, säger *fyra*, stycken bergskanoner, kan man förstå, att ingen annan afgörande strid, än den med sabeln (handjaren), hos dem kan komma
 40 i fråga. Landets folkmängd betecknas med ett noll mindre än Serviens, med endast 140 000. Man skall icke vara buskabyg för att med detta folk tal förklara krig med Turkiet och upprepadt förgöra dess härskaror.

Lyckligt, om hr Disraeli, som förskaffat de båda länderna kriget på halsen, nu skulle finna sig af engelska folket nödd och tvungen att förskaffa dem en snar fred.

96 KRIGSTEATERN. IV. (TILLÄGG.)

50 *Morgonbladet n:o 223, 26.IX 1876*

Af senare detaljerade krigsberättelser framgår, att Tschernajeff efter striden den 1 september allt fortfarande haft en del af sin här på venstra Moravastranden, försvarande vägen eller vägarne till det inre af landet.

Serviska gränsen söderom Alexinatzen utlöper på högra, östra flodsi-

dan vinkelrät mot floden. Men från den punkt, der gränsen möter densamma, utgör på en kortare sträcka åt söder sjelfva floden gränsskilnad. På venstra, vestra flodsidan sammantränges här dalen af en bergsträcka, Mala Yastrebats, hvilken dock härifrån drager sig något åt nordvest, så att, då floden flyter i rak nordlig riktning, dalen efterhand utvidgas, allt på venstra flodsidan. På den smala sträckan får endast strandvägen rum, den, hvilken vid Topolnitza går öfver Morava, sedan leder långsät stranden förbi Alexinatz och Deligrad till Moravagrenarnes sammanflöde. Men från denna väg, som på Handtikes och andra kartor finnes betecknad, skall, redan förrän den hinner till höjden af Alexinatz, en andra väg utgrena sig, som följer slutningen af Yastrebats bergen åt och leder i rak linie till Krjuschevats.

10

När nu turkarne framryckte, begagnade de naturligtvis från vägskälet båda vägarne och häraf kom uppgiften att de tågade på Krjuschevats. Deras framryckande på den öfra vägen afgjorde också stridens utgång, emedan de sålunda kommo serverna i högra flanken och tvungo dessa att strida på ett öppnare fält, der turkarnes öfvermakt blef mera kännbar. Vid vägen på flodstranden deremot försvarade serverna envist sina positioner och lemnade dem endast derföre, att deras yttersta högra flygel blef tillbakadrifven. De behöllo dock ännu tre redutter på denna flodstrand utanför Alexinatz och torde ännu i dag innehafva dem. De hade sålunda reträtten till Alexinatz fullkomligt öppen. Men den slagna delen af serverna gick tillbaka åt norr på de båda vägarne. När Tschernajeff härigenom blef tvungen att, marscherande på högra stranden, draga sig tillbaka från Alexinatz till Deligrad, fattade äfven den på venstra stranden retirerande styrkan posto midtemot Deligrad, genom pontonbroar satt i förbindelse med denna starkt befästade position, och härifrån i en linie mot vester ända till den öfra, till Krjuschevats ledande vägen.

20

Det är nu i denna ställning serverna på venstra flodsidan deltagit i striderna den 13 och 15 september och enligt uppgift äfven oroad turkarne med dagliga småstrider. Antagligen hafva de här fått förstärkningar från hufvudstyrkan vid Deligrad. Ja, det har i senaste notiser anförts, att Horvatovitsch nu kommenderar härstädes. Uppgiften får sannolikhet deraf, att en annan servisk anförare nu kommenderar i Alexinatz. Horvatovitsch synes alltså hafva hedern att alltid ställas der faran är störst. Också hafva serverna här gått framåt på den öfra vägen, så att turkarne stå mellan deras mest avancerade positioner och Moravaflodens strand. Såsom Horvatovitsch mest framskjutna position har nämnts Gredetina. Enligt en beskrifning öfver striden den 1 september skulle denna ort ligga vid den öfra vägen eller i dess närhet rakt i vester från Alexinatz, endast en mil ungefär från Moravastranden. Då derjemte serverna från de ofvannämnda tre redutterna utanför Alexinatz gjort ganska vidsträckta utfall och nu torde innehafva ställningar framom desamma, synes det icke vara så alldeles grundlöst de berätta, att turkarne äro instängda. Framåt synas dessa icke kunna gå, utan att få Tschernajeffs hufvudstyrka i flanken och i ryggen. Och hvarje rörelse tillbaka skulle utan tvifvel komma att kosta dem dyrt. Det kan derföre vara tu tal om, hvilkendera parten som har mesta gagn af stilleståndet, åtminstone för ögonblicket. Serviska arméns eljest obehöriga pronunciamiento visar, att den är vid godt mod, till och med vid öfvermod.

30

40

50